

نسل آینده ساز

واژه نامه

*استعداد: توانایی، قابلیت (با استعداد: توانا، با قابلیت)	*همت: تلاش، اراده، سعی و کوشش
تحلیل: بررسی کردن جزئیات یک موضوع	*غیرت: مردانگی، آبرو
پرشور: دارای عواطف تند	اوایل: جمع اول
واقعیت: امر واقعی	*هیئت: گروه، دسته، جمع
برخی: بعضی	*استحکامات: بناها و موانعی که برای دفع دشمن می سازند
مطبوعات: روزنامه ها و مجلات	برخوردار: بهره مند
رسانه ها: وسایلی که خبرها و اطلاعات را به مردم می رسانند مانند رادیو و تلویزیون و روزنامه	بحمدالله: خدارا شکر
انحراف: دور شدن از حقیقت چیزی، گمراهی	مایه: سبب (مایه افتخار)
جبران: با انجام کاری اثر اشتباه را از بین بردن	*ببالد: افتخار کند *بالیدن: فخر کردن، رشد کردن
پاکدامنی: از گناه دوری کردن، پرهیزکار بودن	متعال: بلندمرتبه
پارسایی: پرهیزکاری	*صلاح: درستی
*صداقت: درستکاری، محبت، دوستی	جوشان: جاری، پرشور
*شعور: درک و فهم	شکوهمند: با عظمت، با شکوه
متخصصان: کسانی که در امری تخصص و کارشناسی دارند	*مقتدر: توانا، قدرتمند
*اعتراف: بر زبان آوردن حقیقت	*والا: برتر، عالی
پشتوانه: پشتیبان	پرورش دهد: بزرگ کند، تربیت کند
*فضل: بخشش، احسان	حاجت روا: کامروا، آن که حاجتش برآورده شده باشد
*روا: سزاوار	مرغان: پرنندگان
*حریص: طمعکار، زیاده جو	*بی نوا: بی خوراک
*توفیق: سازگاری، موافقت	*آفاق: ج افق، اطراف
*به رغم: برخلاف، وارونه	*مطبوعات: روزنامه ها و مجلات

توفیق ادب

مثنوی / مولانا

ای خدا! ای فضل تو حاجت روا با تو یاد هیچکس نبود روا

معنی ای خدا! ای مهربان! ای [کسی] که از [بسیاری] فضل و بخشش تو، [نیاز هر نیازمندی] برآورده می‌شود، با [وجود] تو، یاد کردن از هیچکس سزاوار نیست.

آرایه‌ها: «حاجت‌روا و روا» / کلمه «روا» در مصراع اول به معنای برآورده کردن / شدن و در مصراع دوم به معنای شایسته بودن است.

یادداشت

قطره دانش که بخشیدی ز پیش متصل گردان به دریا‌های خویش

معنی: [خدایا]، دانش اندک ما را که همچون قطره‌ای است به [دانش] همچو دریای خود وصل کن. (دانش ما را زیاد کن)

آرایه‌ها: «پیش و خویش» / قطره نماد کمی و دریا نماد بسیاری است / تشبیه: قطره دانش (دانش مثل قطره) / تناسب (مراعات نظیر): قطره و دریا / منظور از دریا در این بیت، دانش خداوند می‌باشد.

یادداشت

صد هزاران دام و دانه است ای خدا ما چو مرغان حریصی بی‌نوا

معنی خداوند! در مسیر زندگی ما [هزاران مشکل و گرفتاری، مکر و فریب و لذت‌های دنیایی وجود دارد و ما مانند پرندگانی طمع‌کار و حریص و بی‌خوراک هستیم] که هر لحظه ممکن است گرفتار هوای نفس شویم.

آرایه‌ها: «خدا و نوا» / دام و دانه نماد مشکلات و گرفتاری‌های و لذت‌های دنیوی / تشبیه: مصراع دوم: (انسان: مشبه و چو: ادات تشبیه و مرغان: مشبه به و وجه شبه: حریص و بی‌نوا بودن است) / مراعات نظیر: دام، دانه و مرغ

یادداشت

گر هزاران دام باشد هر قدم چون تو با مایی، نباشد هیچ غم

معنی [حتی] اگر هزاران گرفتاری نیز در هر قدم [از مسیر زندگی پیش روی ما باشد] وقتی تو با ما و یاور ما باشی هیچ غم و غصه‌ای نخواهیم داشت.

آرایه‌های ادبی قافیه: «قدم و غم»

یادداشت

از خدا جوییم، توفیق ادب بی ادب، محروم شد از لطف رب

معنی از خدا توفیق می‌خواهیم که در فراگیری ادب و فرهنگ درست ما را یاری دهد. زیرا انسان بی ادب از رحمت و لطف خداوند محروم می‌شود.

آرایه‌های ادبی قافیه: «ادب و رب» / تضاد: ادب و بی ادب

قلمرو زبانی «محروم»: مُسند.

یادداشت

بی ادب، تنها نه خود را داشت بد بلکه آتش در همه آفاق زد

معنی [انسان] بی ادب تنها به خودش آسیب نمی‌رساند بلکه اخلاق و رفتار بد او مانند آتش به همه جا سرایت می‌کند و به همه زبان می‌رساند.

آرایه‌های ادبی قافیه: «بد و زد»

یادداشت

تاریخ ادبیات

مولوی (۶۷۲-۶۰۴ ه. ق)

مولانا جلال‌الدین محمد بلخی از شاعران و عارفان بزرگ ایران در قرن هفتم است. کتاب عظیم مثنوی با ۲۶۰۰۰ بیت گنجینه‌ای از معارف عرفانی و اسلامی است. معروف‌ترین اثر مولانا «مثنوی معنوی» است. آرامگاه وی در قونیه ترکیه واقع است.

بیدل دهلوی (۱۱۳۳-۱۰۵۴ ه. ق)

وی در عظیم‌آباد هند به دنیا آمد و از شاعران بزرگ فارسی زبان به شمار می‌آید. شیوه بیان و زبان شعری بیدل، پیچیدگی خاصی دارد.